

Rekomendacje Jarocińskiego Kongresu Kultury

2014-2016

1. Jarocin Festiwal w opracowaniu Sebastiana Pluty
2. Partnerstwo w opracowaniu Agnieszki Borkiewicz
3. Edukacja kulturalna w opracowaniu Bożeny Kubackiej
4. Rewitalizacja w opracowaniu Michała Żabińskiego

Jarocin Festiwal w opracowaniu Sebastiana Pluty

To bez wątpienia najważniejsza impreza kulturalna w mieście. W latach 80. i na początku lat 90. Festiwal decydował o obliczu polskiej muzyki rockowej. Reaktywowany po ponad 10 letniej przerwie pozostaje ważnym wydarzeniem muzycznym z bogatą historią ale bez jasno określonej przyszłości. Kluczem do rozwoju festiwalu jest sprecyzowanie relacji pomiędzy miastem jako depozytariuszem historycznej legendy a firmą zewnętrzną jako podmiotem stricte komercyjnym, który ponosi ryzyko finansowe de facto decydując o obliczu festiwalu.

Rekomendacje:

- konieczność sprecyzowania kierunku rozwoju festiwalu:

od momentu reaktywowania festiwalu w Jarocinie nie udało się jasno pokazać kierunków jego rozwoju. Festiwal nie posiadał własnego wyrazu artystycznego.

- dyrektor artystyczny festiwalu:

po powrocie festiwalu nie udało się dopracować postaci, która byłaby wizytówką festiwalu jak np. Artur Rojek, czy Jurek Owsiak

- festiwal powinien z powrotem „powrócić” do centrum miasta:

Utworzenie terenów festiwalowych na obrzeżach miasta spowodował automatyczne przeniesienie centrum wydarzeń z historycznego centrum miasta na jego peryferie. Efektem tego jest zupełny brak festiwalowiczów w pobliżu rynku

- imprezy towarzyszące - ważna część festiwalu:

przez kolejne edycje festiwalu po jego reaktywowaniu wszelkiego rodzaju działania nie związane z terenem festiwalowym były traktowane jako element nie podnoszący rangi imprezy i często marginalizowany np. przez kompletny brak promocji ze strony organizatora

- kulturotwórcza rola festiwalu:

od chwili „powrotu” festiwalu stał się on miejscem wyłącznie odtwórczym, nie proponując niczego nowego muzycznie. Festiwal nie był w stanie wykreować i wypromować zespołów, które mogą zastąpić odchodzące gwiazdy lat 80.

- rytmy młodych - ważna acz nie doceniana część festiwalu:

przeegląd amatorskich zespołów zawsze stanowił ważną część festiwalu. Brak komercyjnego wymiaru tego przeglądu spowodował, że stopniowo tracił on na znaczeniu

- błędny sposób wyboru organizatora festiwalu:

organizator festiwalu jest (był) wybierany na podstawie PZP. Fakt ten skazywał miasto na długi i skomplikowany proces administracyjny na końcu którego można było wyłonić podmiot, który mógł przystąpić do organizowania festiwalu. Dodatkowym problemem było to że umowa przewidywała organizowanie jednej edycji festiwalu co w znacznym stopniu ograniczało możliwości ponoszenia ryzyka finansowego. Tego rodzaju postępowanie wymuszało na organizatorze przedkładanie względów komercyjnych ponad elementy artystyczne.

Zmiany:

- zmiana formuły wyboru organizatora:

zmiana PZP umożliwiła prostszy sposób wyboru organizatora. Miasto zdecydowało się na powierzenie współorganizowania festiwalu muzeum, za pośrednictwem SPR może stopniowo zwiększać swój wpływ na kształt festiwalu np. poprzez imprezy towarzyszące

- wybór konkretnego kierunku muzycznego festiwalu:

w tym roku pierwszy raz pojawił się jasny sygnał, że festiwal zmierza ku „mocnemu” graniu. Czas pokaże czy jest to dobry wybór.

- imprezy towarzyszące:

powstanie SPR mocno zaakcentowało chęć wpływania przez podmioty kulturalne w mieście na kształt imprez towarzyszących festiwalowi.

Współpraca Biblioteki i muzeum oraz stowarzyszeń pokazało, że ambitny program może stanowić ważne uzupełnienie tego co dzieje się na scenie festiwalowej

- „Powracająca fala”:

koncert zespołu Muchy pt. „Powracająca FALA” przypominający utwory wykorzystane w filmie „Fala” – legendarnej produkcji Piotra Łazarkiewicza z 1985 roku – przygotowany specjalnie na festiwal w Jarocinie 2015 a nade wszystko jego nagranie a potem jego wydanie wspólnie z Universal Music Polska jako pierwszy fonograficzny ślad działalności SPR dał dowód na to, że festiwal stopniowo może stać się również kreatorem wydarzeń muzycznych ważnych dla kultury polskiej

- Rytmy młodych:

zmiana sposobu organizowania przeglądu młodych zespołów z eliminacjami w miastach w Polsce, zorganizowanie półfinału w SPR w Jarocinie a co najważniejsze inny sposób przedstawiania dorobku młodych zespołów poprzez boczne sceny w czasie głównych dni festiwalu zdecydowanie zmieniło sposób postrzegania tego konkursu podnosząc jego rangę

Partnerstwo w opracowaniu Agnieszki Borkiewicz

Organizowanie imprez w szeroko rozumianym partnerstwie jest ważnym kierunkiem rozwoju instytucji kultury i ngo działających na rynku lokalnym w sferze kultury. Partnerstwo to rozumiane jest jako pojęcie o wiele szersze niż współpraca. W takim ujęciu partnerstwo charakteryzuje poczucie odpowiedzialności wobec partnerów, lojalność, równość w działaniu, odpowiedzialność za wydarzenie od jego zaplanowania poprzez przeprowadzenie i ewaluację, dzielenie się sukcesami ale także porażkami.

Rekomendacje:

- Wspólny cel:

Każda instytucja czy stowarzyszenie mają swój podstawowy zakres, obszar działania. Najlepiej współpracuje się w zakresach, które są sobie bliskie. Podobne zainteresowania, podobna płaszczyzna działania powodują lepszą współpracę. Z drugiej strony zawiązanie partnerstwa do wspólnego celu poprzez instytucje czy ngo, które działają w zupełnie innych obszarach np. sport i kultura może skutkować nowymi, innowacyjnymi rozwiązaniami.

- Autonomia partnerów:

Ważne jest, aby każdy partner czuł się równie ważny w partnerstwie. Często bywa tak, że prężniejsze stowarzyszenia „zawłaszczają” przestrzeń do działania nie dając szansy rozwoju tym mniejszym, dopiero rozpoczynającym działalność. Ważne jest więc, żeby nie zgubić małych, mniej doświadczonych organizacji. Partnerstwo właśnie tym mniej doświadczonym powinno dawać szansę na rozwój. Każdy z partnerów powinien czuć się równie ważny, każdy powinien mieć równe szanse decydowania, każdy głos powinien mieć równą siłę. Ważne jest, aby szanować swoją odmienność, być gotowym na dialog i kompromis.

- Dobra komunikacja:

Bardzo ważnym elementem partnerstwa jest komunikacja, dbanie o to, by wszystko było jasno i klarownie powiedziane. Dobrym pomysłem jest stworzenie bazy mailingowej. Ustalenia z każdego spotkania powinny być wysyłane do wiadomości do wszystkich członków

partnerstwa. Ważne jest stworzenie bazy stowarzyszeń (może być to strona www) oraz wspólnego kalendarza imprez. Dobrej komunikacji sprzyjają też regularne spotkania, nie tylko przy okazji jakiegoś przedsięwzięcia. Czasami warto się po prostu spotkać po to, żeby wiedzieć co dzieje się u pozostałych partnerów.

- Jasny podział obowiązków:

W partnerstwie bardzo ważne jest jasny podział obowiązków. Najlepiej, aby wyznaczyć osoby odpowiedzialne za każde działanie w ramach wydarzenia. Ważne jest, aby te ustalenia zostały spisane, żeby zawsze można było się do nich odnieść. Niezwykle ważna jest ewaluacja czyli spotkanie po zakończeniu jakiegoś wydarzenia, żeby sobie powiedzieć co nam się udało, co można poprawić, porozmawiać o tym kto i jak się wywiązał lub nie ze swoich zobowiązań.

- Lider:

Potrzebny jest uznany przez wszystkich lider partnerstwa: osoba lub instytucja. Lider powinien dbać o regularne spotkania partnerskie, prowadzić bazę mailingową, wyznaczać spotkania choć te nie zawsze powinny odbywać się w siedzibie lidera.

Ważne jest także aby każde wydarzenie w ramach partnerstwa miało swojego lidera. I nie musi, a może nawet nie powinien nim być lider partnerstwa. Powinna to być osoba, instytucja czy stowarzyszenie, które jest głównym pomysłodawcą wydarzenia. To z nim powinno się ustalać wszystkie ważne kwestie dotyczące danego wydarzenia, to on powinien być odpowiedzialny za całość.

Zmiany:

Zawiązało się partnerstwo do działań w sferze kultury. Instytucje kultury i ngo działające w tym obszarze spotykają się regularnie przynajmniej 4 razy w roku. Spotkania te odbywają się częściowo w JOK Jarocin a częściowo u różnych partnerów. Spotkania są związane z przygotowaniem do konkretnych wydarzeń ale także po to by „przegadać” sprawy bieżące.

JOK Jarocin jako przykład partycypacyjnego modelu zarządzania domem kultury. Dom kultury nie jako instytucja ale jako miejsce współtworzenia i współdziałania różnych podmiotów. W JOK Jarocin swoje miejsce znalazły liczne organizacje pozarządowe, harcerze, młodzi ludzie, animatorzy itd. które nie tylko wykorzystują przestrzeń do spotkań swoich członków ale coraz częściej realizują tu własne projekty. Mimo, że ośrodkiem kieruje biblioteka wszyscy mają wpływ na kształt jego działalności.

Biblioteka jako lider partnerstwa. Pracownicy biblioteki dbają o regularność spotkań partnerskich, prowadzą bazę mailingową, wysyłają maile zapraszające i podsumowujące spotkania. Z racji przejęcia budynku po zlikwidowanym Jarocińskim Ośrodku Kultury większość spotkań odbywa się właśnie tam.

Wprowadzony został wspólny kalendarz imprez. Kalendarz jest umieszczony na stronie www.mojemiastoawnim.info i każde ze stowarzyszeń może tam samo wpisywać imprezy, które organizuje. Papierowa wersja kalendarza jest drukowana przez bibliotekę i dystrybuowana po całej gminie. W przyszłości na stronie www.mojemiastoawnim.info planowane jest stworzenie bazy stowarzyszeń.

Po raz pierwszy wyłonił się lider wydarzenia w ramach obchodów rocznic świąt patriotycznych spoza urzędu czy instytucji kultury - hufiec ZHP Jarocin. Jest to przykład przejęcia realizacji zadania wcześniej przypisanego do realizacji gminie i jej jednostkom przez organizację pozarządową.

Edukacja kulturalna w opracowaniu Bożeny Kubackiej

W rozważaniach na temat kondycji edukacji kulturalnej na terenie powiatu jarocińskiego celowo nie rozwijano dyskusji na temat różnorodności definicji i znaczeń edukacji kulturalnej/ edukacji kulturowej/ partycypacji/ uczestnictwa w kulturze.

Ustalono, że przedmiotem działań będzie wypracowanie narzędzi do wzmocnienia i profesjonalizowania edukatorów kulturalnych, a dzięki temu upowszechnienia edukacji kulturalnej i prowadzenia jej na odpowiednim poziomie.

Problemem odbiorców kultury jest brak kompetencji do krytycznej oceny dzieła kulturalnego, dzieła sztuki. Wynika to z bardzo ograniczonego programu kształcenia w zakresie sztuki w szkołach podstawowych i gimnazjach. Dzieciom brakuje edukacji kulturalnej, młodzież nie nadrabia tych deficytów wkraczając w dorosłość bez narzędzi niezbędnych do krytycznego odbioru kultury i sztuki, stając się biernymi, nieposzukującymi odbiorcami treści.

Rekomendacja: Stworzenie i konsekwentna realizacja Gminnego Programu Edukacji Kulturalnej.

INSTYTUCJE KULTURY: oferta edukacyjna winna odnosić się do konkretnych elementów podstawy programowej poszczególnych etapów edukacyjnych. Opracowanie materiałów do wykorzystania podczas lekcji prowadzonych już w szkole po zajęciach z edukacji kulturalnej.

SZKOŁY: realizacja oferty edukacyjnej instytucji kultury i innych wybranych podmiotów prowadzących edukację kulturalną powinna być obowiązkowym elementem ramowych programów nauczania placówek oświatowych przynajmniej na pierwszym etapie kształcenia ogólnego, tj. edukacji wczesnoszkolnej.

Szkoła powinna zapewnić koordynatora ds. edukacji kulturalnej odpowiedzialnego za realizację oferty edukacyjnej, informatora, łącznika pomiędzy szkołą a podmiotami prowadzącymi edukację kulturalną.

GMINA: samorząd powinien zabezpieczyć środki umożliwiające wszystkim uczniom będącym na pierwszym etapie kształcenia ogólnego możliwość uczestniczenia w programie edukacji kulturalnej (dojazdy, opłaty za wstęp).

- niezbędne jest stworzenie gminnego programu edukacji kulturalnej dla najmłodszych odbiorców kultury obejmującego cały rocznik, obowiązkowego dla wszystkich szkół jak ma to miejsce w przypadku gminnego programu nauki pływania dla klas II realizowanego z powodzeniem od wielu lat
- dla realizacji programu edukacji niezbędne jest przygotowanie edukatorów w oparciu o nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej
- ważne jest skorelowanie programów edukacyjnych instytucji kultury z podstawą programową i ramowymi programami nauczania poszczególnych etapów edukacyjnych oraz wskazanie w nich konkretnie do jakich elementów podstawy programowej danych przedmiotów odnosi się lekcja muzealna, biblioteczna, seans akademii filmowej
- edukatorzy winni otrzymywać stałe wsparcie od instytucji kultury
- ważne jest, aby program nie opierał się na incydentalnych "wyjściach" do muzeum, kościoła, pałacu, kina, szkoły muzycznej, itp, ale aby rozpoczęty podczas zajęć kulturalnych temat, problem był przedyskutowany na gruncie szkolnym
- konieczne jest stworzenie sieci współpracy instytucji kultury i edukatorów, koordynatorów ds. edukacji kulturalnej w poszczególnych szkołach
- istnieje konieczność stworzenia płaszczyzny do prezentacji i wymiany informacji (portal, wydawnictwo), gdzie ukazywana będzie oferta edukacyjna, a wydarzenia kulturalne będą poddawane analizie i opisywane

Na bazie tych wniosków powstał projekt “Dostępna Edukacja, Dostępny Jarocin”, który zakłada wypracowanie i pilotażowe wdrożenie Gminnego Programu Edukacji Kulturalnej, skierowanego do grupy 400 uczniów klas II, a w kolejnych latach obejmującego wszystkich uczniów klas I-III szkół podstawowych.

Program edukacyjny powstać ma w korelacji praktyki – nauczyciele, metodyki – Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli i oferty kulturalnej dostępnej w Jarocinie (uwzględniając inicjatywy ogólnopolskie – mobilne). Program budowany będzie w oparciu o dostępne na terenie gminy Jarocin miejsca prowadzące edukację kulturalną: Bibliotekę, Muzeum, Kino, Ognisko Muzyczne, przy wykorzystaniu projektów kulturalnych o charakterze ogólnopolskim oraz współpracy z wykonawcami z całego kraju (spotkania z teatrem w ramach programu Instytutu Teatralnego – Teatr Polska, spotkania z pisarzami i twórcami literatury dla dzieci, pokazy filmowe wraz ze spotkaniami z twórcami, lekcje muzealne w Spichlerzu Polskiego Rocka z muzykami, żywe lek je muzyki w Ognisku Muzycznym).

Program spełniać będzie kryteria dostępności (opłata, dojazd do instytucji kultury), powszechności (wpisuje się w podstawę programową i jest realizowany we wszystkich placówkach) i kompleksowości (po cyklu zajęć uczeń ma podstawową wiedzę w zakresie: kina, teatru, sztuk wizualnych, muzyki i innych dziedzin kultury).

Podjęto próbę sfinansowania projektu przy współudziale środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu Operacyjnego “Kultura Dostępna”, niestety próbę nieudaną.

Odrębnym, aczkolwiek ściśle związanym ze złym stanem edukacji kulturalnej i brakiem edukatorów wyposażonych w kompetencje i odpowiednie narzędzia jest zupełny brak dokumentowania podejmowanych działań kulturalnych przez lokalne gazety. Działy kulturalne przestały istnieć, a w lokalnych gazetach nie odnotowuje się wydarzeń kulturalnych, a jeśli już, to ogranicza się to do krótkiego podpisu pod zdjęciem.

Projektem będącym reakcją na ten stan rzeczy i próbą reaktywacji krytyki kulturalnej na poziomie lokalnym jest program powołujący do życia kwartalnik kulturalny, portal kulturalny i codzienną gazetę wydawaną podczas Jarocin Festiwal. "Jarocińska krytyka kulturalna" zakłada przeszkolenie kilkunastoosobowej grupy uczniów szkół ponadgimnazjalnych i ich nauczycieli, a także studentów z Jarocina i wyposażenie ich w umiejętności krytycznego spojrzenia na dzieła kulturalne, przełożenia swoich spostrzeżeń, odczuć, refleksji na krytyczne recenzje. Podczas warsztatów młodzi krytycy i recenzenci uzyskują wiedzę z zakresu

Rewitalizacja w opracowaniu Michała Żabińskiego

Rewitalizacją nazywa się zespół sekwencyjnych działań prowadzących do ożywienia i trwałej poprawy kondycji zdegradowanych obszarów miejskich oraz do rozwiązania ich problemów, przy zachowaniu postulatu poprawy jakości życia lokalnych społeczności.

Istotą takich działań jest zastąpienie dotychczasowej funkcji zdegradowanego obszaru nową (jedną lub ich zespołem) oraz idące w ślad za tym ukierunkowane przemiany społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenne, techniczne, prawne i organizacyjne. Rewitalizacja ma charakter wieloaspektowy, a decyzje i działania podejmowane w jej ramach powinny być świadome i zaplanowane, kompleksowe i zintegrowane.

Rekomendacje:

- Edukowanie w zakresie rewitalizacji.
- Informowanie mieszkańców o działaniach rewitalizacyjnych podejmowanych przez Miasto.
- Zaangażowanie mieszkańców w działania rewitalizacyjne i dbania o ich interesy jako warunku sukcesu rewitalizacji.
- Aktywna rola miasta na stymulowaniu zainteresowania obszarami zdegradowanymi.
- Zagospodarowanie terenów zielonych.

- Poprawa substancji miejskiej (budynki, drogi, chodniki).
- Ponowne określenie zasad i miejsc parkowania w śródmieściu Jarocina.
- Wprowadzenie projektów kulturalnych jako elementu rewitalizacji społecznej.
- Wykorzystanie do rewitalizacji Lokalnych Animatorów Kultury.
- Wykorzystanie potencjału instytucji kultury – Muzeum Regionalne + Biblioteka Publiczna.

Rekomendacje dla Muzeum Regionalne w Jarocinie

1. Zmiana lokalizacji Muzeum Regionalnego szansą na rewitalizację przestrzeni miejskiej.

2. Aktywizacja mieszkańców w proces „tworzenia swojego muzeum” w Pałacu Radolińskich – rekomendacje uczestników Kongresu dla Muzeum:

1) Muzeum jako strefa:

- regeneracji (kawiarenka),
- cichej pracy do korzystania ze zbiorów, archiwaliów,
- konferencyjna,
- warsztatowa dla dzieci i młodzieży,
- zabaw dla dzieci,
- dostępna dla osób z dysfunkcjami.

2) Muzeum jako miejsce ekspozycji:

- ekspozycja poświęcona historii rodziny Radolińskich i siedziby rodu (Pałac),
- ekspozycja poświęcona Ziemi Jarocińskiej oraz legendom o Jarocinie i okolicach,
- wykorzystanie otoczenia Pałacu jako miejsca ekspozycji

- wykorzystujące makiety, także interaktywne i multimedialne,
- do samodzielnego zwiedzania (różne ścieżki zwiedzania)
- eksponatów, które można „dotknąć”, „posłuchać”, „posmakować”

3) Muzeum jako miejsce integrujące pokolenia – oferta edukacyjna dla rodzin

Rekomendacje dla Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Jarocin

1. Zmiana lokalizacji Biblioteki Publicznej szansą na rewitalizację przestrzeni miejskiej.
2. Aktywizacja mieszkańców w proces „tworzenia swojej Biblioteki” w Ratuszu – rekomendacje uczestników Kongresu dla Muzeum:

1) Biblioteka jako strefa:

- Dostępu do informacji lokalnej o wydarzeniach (co się dzieje w promieniu 30 km od Jarocina)
- Regeneracji i spotkań nieformalnych (kawiarenka, Cafe COOLtura w plenerze)
- cichej pracy do korzystania ze zbiorów,
- konferencyjna,
- warsztatowa dla dzieci i młodzieży,
- przestrzeń wydzielona dla młodzieży,
- przestrzeń wydzielona dla seniora,
- zabaw dla dzieci,
- dostępna dla osób z dysfunkcjami.

JAROCIŃSKI KONGRES KULTURY

OBYWATELE DLA DEMOKRACJI

